

KSAU § 204/21**Remissvar Naturvårdsverkets rapport Uppdrag att föreslå genomförande av artikel 22 om bioavfall Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG i den svenska lagstiftningen**

KS2021.0312

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2021-12-15	204/21

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att nedanstående skrivning skall utgöra Skövde kommuns yttrande.

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott fattar beslut om att avge yttrande på remisser där remisstiden inte medger behandling på ordinarie nämndsammanträde, enligt punkt 1.2 Delegationsordning för kommunstyrelsen (KS § 1/19 2019-01-14).

Sammanfattning

Skövde kommun har av Miljödepartementet mottagit remiss för yttrande av Naturvårdsverkets rapport *Uppdrag att föreslå genomförande av artikel 22 om bioavfall Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG i den svenska lagstiftningen*.

Artikel 22 om bioavfall är en del av avfallspaketet och innebär att EU:s medlemsstater senast den 31 december 2023 ska säkerställa att bioavfall antingen

separeras och materialåtervinns vid källan eller samlas in separat och inte blandas

med andra typer av avfall.

Reglerna blir obligatoriska för alla, både verksamheter och hushåll.

För att åstadkomma en ändamålsenlig insamling föreslår Naturvårdsverket att kommunen ska erbjuda ett insamlingsystem för livsmedels- och köksavfall och insamlingsplatser för

trädgårds- och parkavfall. Därutöver behövs ett antal undantag och förtydliganden

(23)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

för att hantera olika specialfall.

Naturvårdsverket konstaterar att förslagen kommer att kräva betydande investeringar och ökade kostnader som inte finansieras med avfallstaxan.

Förslagen bedöms få stor påverkan på fastighetsägare, butiker, restauranger och storkök.

Detta yttrande har tagits fram i samråd med kommunalförbundet

Avfallshantering Östra Skaraborg, som är den kommunala organisation som har det kommunala renhållningsansvaret i Skövde kommun.

Yttrande

Skövde kommun lämnar följande synpunkter och yrkanden;

1. Skövde kommun yrkar på att möjlighet till frivillig utsortering av matavfall ska kvarstå; kommunen delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att större mängd insamlat matavfall är viktigare än kvaliteten på insamlat matavfall.
2. Skövde kommun yrkar på den av Avfall Sverige förslagna gränsdragning för det kommunala insamlingsansvaret även ska gälla för matavfall. Det innebär att avfall från detaljhandel, vilka inkluderar livsmedelsbutiker, inte ska ingå i det kommunala insamlingsansvaret. Verksamheter som finns i fastigheter med bostäder (blandfastigheter) bör däremot ingå i det kommunala insamlingsansvaret. Undantaget i animaliska biproduktförordningen bör gälla före detta livsmedel från verksamheter i blandfastigheter så att det kan hanteras tillsammans med det matavfall som samlats in från hushåll och restauranger.
3. Skövde kommun yrkar på att gränsdragningen i miljöbalkens 15 kap 20§ för park- och trädgårdsavfall ska likställas med avfall från övrig fastighetsskötsel, dvs bör följa regleringen kring bygg- och rivningsavfall. Kommunen ansvar via annan lagstiftning för det bioavfall som uppkommer inom verksamheten för park- och gata förändras inte med detta yrkande.
4. Skövde kommun yrkar på att insamling av statistik behöver ske i redan etablerade kanaler för statistikinsamling inom kommunal verksamhet.

Bedömningar*1. Frivillig sortering i förhållande till spridning av mikroplaster*

Naturvårdsverket skriver i sammanfattningen av rapporten att *"Förändring i avfallsförordningen innebär att bioavfall ska sorteras ut och samlas in separat eller materialåtervinnas på plats. Reglerna blir obligatoriska för alla, både verksamheter och hushåll"*.

Skövde kommun stödjer ambitionen om ökad källsortering och materialåtervinning. Detta får dock inte ske på bekostnad av det utsorterade materialets sorteringskvalitet.

Möjligheten att nyttja frivillig sortering av matavfall som kombineras med en miljöstyrande avgift bedömer vi som det viktigaste styrmedlet för att motverka att dåligt sorterat matavfall bidrar till spridning av mikroplaster i samband med att matavfallets näringsämnen nyttiggörs på åkermark. Bedömningen styrks av Jordbruksverket som med stöd EU-förordningar kräver att utsorteringen ska vara

(23)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

frivillig för att de ska kunna godkänna ”insamlingssystem för källsorterat matavfall där rötresten ska användas som gödselmedel i ekologisk produktion”.

Den miljöstyrande avgiften har en viktig funktion i att motivera fastighetsägare att fortlöpande kontrollera sorteringskvaliteten och återkoppla till resultatet till sina hyresgäster samt att bidra till olika typer av sorteringslösningar. Den möjliggör även att hyresgäster som av olika anledningar inte klarar av att nå tillräcklig sorteringskvalité kan undantas och därmed inte kontaminera ett annars rent material.

Kommunens erfarenheter är att felsorteringar i matavfall till stor del består av plastförpackningar. Att aktivt motverka sådana felsorteringar är viktigt. Möjligheten till frivillig sortering med miljöstyrande avgift bedöms som det viktigaste styrmedlet för att motverka en kontaminering av det eftersträvade kretsloppet.

Inom vår insamlingsverksamhet ställs höga krav matavfallets renhetsgrad (minst 98% renhetsgrad). Kravet uppfylls vid de allra flesta småhus utan problem. Detsamma gäller för många av flerbostadshusen. Utöver de vid vissa fastigheter mer permanenta problemen med sorteringskvalitet så förekommer även tillfälliga kvalitetsproblem, dessa kan bland annat uppstå i samband med stort utbyte av hyresgäster.

Återkoppling av kvalitet sker via fortlöpande kvalitetskontroller (plockanalyser). Resultatet används för att motivera hyresgäster och fastighetsägare i syfte att säkra ett matavfall som lämpar sig för näringsutnyttjande på åkermark. Vårt kommunalförbund har arbetat med en pilotverksamhet kring individuell sorteringsmätning vid flerbostadshus. I samband med detta pilotprojekt konstateras att med denna typ av teknik, med förlöpande stickkontroller av avlämnat matavfall och SMS-återkoppling direkt till den hyresgäst som lämnat matavfallet, att även ”problemområden” med dålig sorteringskvalitet kan rättas till (dvs nå kvalitetskravet på minst 98% renhet).

Naturvårdsverket skriver på sin hemsida att *”Regeringen har beslutat att kommunernas system för insamling av matavfall ska vara på plats den 31 december 2023, så att detta kan samordnas med genomförandet av EU:s krav på separat insamling av allt biologiskt avfall (mat-, trädgårds- och parkavfall)”*¹.

Formuleringen i den nuvarande lagstiftningen tillåter ett frivilligt insamlingssystem med miljöstyrande avgifter så att de som inte sorterar betalar kostnader som annars skulle träffa de som sorterar (insamlingen är dyrare vid sortering).

Systemet motiverar även samfälligheter och fastighetsägare att utföra fortlöpande kontroller med återkoppling till hyresgäster. Det aktuella direktivet fanns redan på plats då den nuvarande lagstiftning fastställdes. Kommunen har inte granskat de handlingar som föregick gällande lagstiftning men förutsätter att man redan då fann att frivilliga insamlingssystem var möjliga.

För att motivera skolelever, kommuninvånarna och tydliggöra nyttan med insamling av matavfall har ett godkännande av insamlingssystem för spridning på åkermark med ekologisk produktion sökts och erhållits (godkännandet finns bifogat detta remissvar). Ett av villkoren är att sorteringen ska vara frivillig. Obligatorisk insamling strider därför mot Jordbruksverkets tolkning av vad som kan användas för ekologisk produktion.

(23)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Jordbruksverkets tolkning hör samman med ett antal olika EU-förordningar;

- Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll.
- Europaparlamentet och Rådets förordning (EU) 848/2018 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007

Att det insamlade matavfall ska vara så välsorterat att det kan användas för ekologisk produktion anser kommunen är en god grund för att säkra giftfria och cirkulära kretslopp. Kommunen konstaterar därför att kraven på obligatorisk insamling riskerar att motverka strategierna för giftfria och cirkulära kretslopp inom den nationella strategin för cirkulär ekonomi (fokusområde 3). Detta då kraven strider mot Jordbruksverkets tolkning av EU:s krav för spridning av rötresten på åkermark för ekologisk produktion.

2. Dagvaruhandel/Livsmedelsavfall

Skövde kommun stöder de av Avfall Sverige lämnade yrkanden kring gränsdragning för det kommunala insamlingsansvaret, där i korthet avfall från detaljhandel (vilket inkluderar livsmedelsbutiker) inte skulle ingå i det kommunala insamlingsansvaret, men att verksamheter som befinner sig i blandfastigheter med bostäder bör ingå. Vid sådan insamling bör, för att bedriva effektiv insamling, samma fordon kunna användas till insamlingsverksamheten vid samtliga kundgrupper.

Animaliska biproduktsförordningen utgör ett regelverk som i praktiken innebär separat transport av sådant avfall, med särskilda krav på transportdokument, rengöring av fordon mm. Detta gör att insamling av före detta livsmedel från livsmedelsbutiker, i vart fall så länge nuvarande regelverk gäller, motverkar att insamling av matavfall från hushåll och före detta livsmedel på ett effektivt sätt kan samlas in gemensamt.

I Jordbruksverkets tolkningar av undantag² i gällande regelverk finns en gräns om att ”mindre mängd” (20 kg/vecka) före detta livsmedel får läggas tillsammans med blandat avfall. Kravet är då att det blandande avfallet skickas till förbränning. Sett ur perspektivet utsorterade mängder matavfall vid småhus, vilket under en vecka utgör ca 2,8 kg matavfall³, anser kommunen att 20 kg per vecka utgör en så stor mängd att det vore önskvärt att även detta avfall kunde nyttjas både till bränsle och näringsämne på åkermark, dvs regelverket bör justeras så att avfallet kan samlas in tillsammans med matavfall från hushåll för vidare leverans till miljögodkänd biogasanläggning; med godkännande för behandling av klass 3-material enligt animaliska biproduktförordningen.

3. Park och trädgårdsavfall

I naturvårdverkets remiss utgör park- och trädgårdsavfall två olika avfallslag med olika sätt för omhändertagande; grenar och toppar som vanligtvis används som bränsle vid fjärrvärmeverk (men som även skulle kunna utgöra råvara för tillverkning av biokol) samt kompostmaterial (löv, gräs mm). Kompostmaterialet komposteras vanligen.

Det park- och trädgårdsavfall som uppkommer i samhället kommer från en rad olika aktörer, tex: hushåll, fastighetsägare av flerbostadshus, parkskötsel i

(23)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

kommunal och privat regi, vid kyrkogårdar och hos olika aktörer som säljer olika typer av trädgårdstjänster alltifrån trädgårdsdesign till trädbeskäring och gräsklippning.

Kommunen anser att den gränsdragning som redovisas i remissen motverkar ambitionen att skapa ett tydligt, enhetligt och transparent regelverk. Kommunen anser därför att kommunens ansvar enligt 15 kap 20§ bör justeras så att dessa typer av avfallslag följer det som gäller för övrig fastighetskötsel, dvs bör följa regleringen kring bygg- och rivningsavfall vilket innebär ett kommunalt ansvar för det avfall som uppkommer från icke-yrkesmässig verksamhet. Kommunen har därutöver, via annan, lagstiftning ansvar för det bioavfall som uppkommer inom verksamheten för park- och gata, vilket inte förändras med detta förslag.

4. Insamling av statistik

Insamling av statistik bör, för att minimera den administrativa belastningen, ske i redan etablerade kanaler för statistikinsamling inom kommunal verksamhet.

- Insamling av statistik för avfall från park- och gata bör ske via datainsamlingen för Kolada.
- Insamling av statistik inom det kommunala renhållningsansvaret (kommens verksamhet med sophämtning, återvinningscentraler, enskilda avlopp etc) redovisas i Avfallweb, efterfrågade uppgifter bör hämtas därifrån.

Vad gäller insamling av statistik från andra, icke-kommunala verksamheter, för det fall att insamling krävs på EU-nivå, bör utredning ske kring hur detta kan göras på ett effektivt sätt som inte innebär ökad kommunal administration.

Noter:

1. <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/krav-pa-separat-insamling-av-matavfall-fran-hushall>
2. <https://jordbruksverket.se/mat-och-drycker/hantera-rester-fran-livsmedelsverksamhet>
3. <https://www.avfallsverige.se/kunskapsbanken/rapporter/rapportera/article/vad-slanger-hushallen-i-soppasen/>

Handlingar

Remiss Biologiskt avfall - Svar senast 10_1 2022

godk insamlsystem ekologisk odling, Beslut 2020-01-28.pdf

Skickas till

Kommunstyrelsen

Avfallshantering Östra Skaraborg

m.remissvar@regeringskansliet.se

charlotta.broman@regeringskansliet.se

linn.akesson@regeringskansliet.se